TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. balandžio 26 d.*

„Jurisdikcija ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimas bei vykdymas — Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 — Nepilnametis, turintis nuolatinę gyvenamąją vietą Airijoje, kur jis buvo pakartotinai įkurdintas globos įstaigoje — Agresyvus ir pačiam vaikui pavojingas elgesys — Sprendimas įkurdinti vaiką uždaroje Anglijos institucijoje — Dalykinė reglamento taikymo sritis — 56 straipsnis — Konsultavimosi ir sutikimo davimo sąlygos — Pareiga pripažinti ar paskelbti vykdytinu sprendimą įkurdinti vaiką uždaroje institucijoje — Laikinosios apsaugos priemonės — Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra“

Byloje C-92/12 PPU

dėl *High Court* (Airija) 2012 m. vasario 16 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2012 m. vasario 17 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Health Service Executive

prieš

S. C.,

A. C.,

dalyvaujant

Attorney General,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J. N. Cunha Rodrigues, teisėjai U. Lõhmus, A. Rosas (pranešėjas), A. Ó Caoimh ir A. Arabadjiev,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo 2012 m. vasario 16 d. prašymą, kurį Teisingumo Teismas gavo 2012 m. vasario 17 d. ir kuriuo prašoma priimti prejudicinį sprendimą pagal sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą remiantis Teisingumo Teismo procedūros reglamento 104b straipsniu,

atsižvelgęs į 2012 m. vasario 29 d. antrosios kolegijos sprendimą patenkinti šį prašymą,

* Proceso kalba: anglų.

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. kovo 26 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Health Service Executive*, atstovaujamos advokato A. Cox, *SC* F. McEnroy ir *BL* S. McKechnie,

— S. C., atstovaujamos *SC* G. Durcan, *BL* B. Barrington ir advokatės C. Ghent,

— A. C., atstovaujamos *SC* C. Stewart, *BL* F. McGath, solisitoriaus N. McGrath ir advokato C. Dignam,

— Airijos, atstovaujamos E. Creedon, padedamos *SC* C. Corrigan, *BL* C. Power bei K. Duggan,

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Kemper,

— Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos H. Walker, padedamos baristerės M. Gray,

— Europos Komisijos, atstovaujamos M. Wilderspin ir D. Calciu,

susipažinęs su generalinės advokatės nuomone,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000 (OL L 338, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 243; toliau – reglamentas) ir visų pirma jo 1, 28 ir 56 straipsnių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp *Health Service Executive* (Visuomenės sveikatos tarnyba, toliau – HSE) ir vaiko bei jo motinos dėl šio vaiko įkurdinimo uždaroje Anglijos globos institucijoje.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Reglamento 2, 5, 16 ir 21 konstatuojamosiose dalyse įtvirtinta:

„(2) Europos Sąjungos Vadovų Taryba Tamperėje patvirtino teismo sprendimų savitarpio pripažinimo principą kaip kertinį akmenį kuriant tikrą teisminę erdvę, o lankymo teises nustatė kaip prioritetą.

<…>

(5) Siekiant užtikrinti lygybę visiems vaikams, šis reglamentas taikomas visiems sprendimams dėl tėvų pareigų, įskaitant vaiko apsaugos priemones, neatsižvelgiant į ryšį su santuokos byla.

<…>

(16) Šis reglamentas neturėtų valstybės narės teismams užkirsti kelio neatidėliotinais atvejais imtis laikinų priemonių, įskaitant apsaugos priemones, dėl asmenų ar turto toje valstybėje.

<…>

(21) Valstybėje narėje atliekamas teismo sprendimų pripažinimas ir vykdymas turėtų būti grindžiamas abipusiu pasitikėjimu, o nepripažinimo pagrindai turėtų būti minimalūs.“

4 Reglamento Nr. 2201/2003 taikymo sritis apibrėžta jo 1 straipsnyje. Šio straipsnio 1 dalies b punkte numatyta, kad reglamentas taikomas bet kokio pobūdžio teismo civilinėms byloms, susijusioms su tėvų pareigų skyrimu, naudojimusi jomis, perdavimu, apribojimu ar atėmimu. Reglamento 1 straipsnio 2 dalyje išvardytos sritys, su kuriomis susijęs minėtas 1 dalies b punktas, tarp kurių, be kita ko, yra d punktas „vaiko paskyrimas į šeimą (šeimyną) ar globos instituciją“. Reglamento 1 straipsnio 3 dalies g punkte nustatyta, kad reglamentas netaikomas priemonėms, kurių imamasi dėl vaikų padarytų baudžiamosios teisės pažeidimų.

5 Pagal reglamento 2 straipsnį:

„Šiame reglamente:

1) „teismas“ apima visas valstybių narių institucijas, turinčias jurisdikciją bylose, patenkančiose į šio reglamento taikymo sritį pagal 1 straipsnį;

<…>

4) „teismo sprendimas“ – tai valstybės narės teismo paskelbtas sprendimas <...>, susijęs su tėvų pareigomis, nesvarbu, kaip tas sprendimas vadinamas, įskaitant potvarkį, įsakymą ar nutarimą;

<…>

7) „tėvų pareigos“ – visos teisės ir pareigos, susijusios su vaiko asmeniu ar turtu, suteikiamos fiziniam ar juridiniam asmeniui teismo sprendimu, įstatymų nustatyta tvarka ar juridinę galią turinčiu susitarimu. [Jos apima, be kita ko, globos teises ir bendravimo teises];

<…>

9) „globos teisės“ apima teises ir pareigas, susijusias su vaiko priežiūra, ypač teisę nustatyti vaiko gyvenamąją vietą;

<…>“

6 Reglamento 8 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės teismai turi jurisdikciją bylose, susijusiose su tėvų pareigomis vaikui, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta tuo metu, kai byla patenka jų žinion, yra toje valstybėje narėje.“

7 Reglamento 15 straipsniu jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės turintiems valstybės narės teismams leidžiama išimties tvarka, jei jie mano, kad kuris nors kitos valstybės narės, su kuria vaiką sieja konkretus ryšys, teismas būtų tinkamesnis nagrinėti bylą ar kurią nors konkrečią jos dalį, ir jei tai labiausiai atitinka vaiko interesus.

8 Reglamento 20 straipsniu neatidėliotinais atvejais valstybės narės teismams leidžiama toje valstybėje esantiems asmenims taikyti laikinas, įskaitant apsaugines, priemones, kurios gali būti numatytos tos valstybės narės teisėje, netgi jei pagal aptariamą reglamentą kitos valstybės narės teismas turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės.

9 Reglamento III skyriaus 1 skirsnio 21 straipsnyje „Teismo sprendimo pripažinimas“ nustatyta:

„1. Valstybėje narėje priimtas teismo sprendimas pripažįstamas kitose valstybėse narėse netaikant jokių specialių procedūrų.

<…>

3. Nepažeisdama šio skyriaus 4 skirsnio, bet kuri suinteresuota šalis gali šio skyriaus 2 skirsnyje nustatyta tvarka paduoti prašymą dėl teismo sprendimo pripažinimo ar nepripažinimo.

Teismo, įtraukto į sąrašą, kurį kiekviena valstybė narė praneša Komisijai pagal 68 straipsnį, vietinė jurisdikcija nustatoma pagal valstybės narės, kurioje keliama byla dėl teismo sprendimo pripažinimo ar nepripažinimo, vidaus teisę.

4. Jeigu teismo sprendimo pripažinimo klausimas valstybės narės teisme iškeliamas atsitiktinai [kaip papildomas], minėtas teismas gali jį išspręsti.“

10 Reglamento 23 straipsnyje „Teismo sprendimų, susijusių su tėvų pareigomis, nepripažinimo pagrindai“ išvardytos aplinkybės, kurioms esant teismo sprendimas, susijęs su tėvų pareigomis, nepripažįstamas, tarp kurių šio straipsnio g punkte numatytas atvejis, kai „buvo nesilaikoma 56 straipsnyje nustatytos procedūros“.

11 Reglamento III skyriaus 2 skirsnio 28 straipsnyje „Vykdytini teismo sprendimai“ nustatyta:

„1. „Valstybėje narėje priimtas ir joje vykdytinas bei įteiktas teismo sprendimas dėl tėvų pareigų vaikui yra vykdomas kitoje valstybėje narėje tada, kai suinteresuotos šalies prašymu jis buvo pripažintas joje vykdytinu.

2. Tačiau Jungtinėje Karalystėje toks teismo sprendimas vykdomas Anglijoje ir Velse, Škotijoje arba Šiaurės Airijoje, kai suinteresuotos šalies prašymu jis buvo užregistruotas vykdyti toje Jungtinės Karalystės dalyje.“

12 Pagal reglamento 31 straipsnį:

„1. Teismas, į kurį kreipiamasi su prašymu [dėl sprendimo paskelbimo vykdytinu], sprendimą priima nedelsdamas. Nei asmuo, kurio atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, nei vaikas šiame bylos nagrinėjimo etape neturi teisės paduoti jokių teikimų dėl prašymo.

2. Prašymas gali būti atmestas tik dėl vienos iš priežasčių, nurodytų 22, 23 ir 24 straipsniuose.

3. Teismo nutarimas [sprendimas] jokiomis aplinkybėmis negali būti peržiūrimas iš esmės.“

13 Reglamento 33 straipsnyje, be kita ko, suteikiama teisė bet kuriai šaliai apeliacine tvarka apskųsti sprendimą dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu. Šio straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad „apeliacinis skundas dėl sprendimo paskelbimo vykdytinu turi būti paduotas per vieną mėnesį nuo jo įteikimo. Jeigu šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, nuolatinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje nei valstybė narė, kurioje sprendimas buvo paskelbtas vykdytinu, terminas apeliaciniam skundui paduoti yra du mėnesiai ir skaičiuojamas nuo įteikimo minėtai šaliai asmeniškai arba pristatymo į jos gyvenamąją vietą dienos“.

14 Reglamento 34 straipsnyje „Apeliaciniai teismai ir užginčijimo priemonės“ nustatyta, kad teismo sprendimas dėl apeliacinio skundo gali būti užginčytas tik sąraše, kurį kiekviena valstybė narė praneša Komisijai pagal 68 straipsnį, nurodytais procesiniais veiksmais.

15 Reglamento III skyriaus 4 skirsnyje atitinkamai pagal jo 41 ir 42 straipsnius bendravimo teisės, suteiktos valstybėje narėje priimtu vykdytinu teismo sprendimu ir vaiko sugrąžinimas, pareikalautas valstybėje narėje priimtu vykdytinu teismo sprendimu, pripažįstami ir vykdomi kitoje valstybėje narėje nereikalaujant jų skelbti vykdytinais ir be galimybės ginčyti jų pripažinimą, jei prie teismo sprendimo pridedamas kilmės valstybės narės teisėjo išduotas pažymėjimas.

16 Reglamento IV skyrių „Centrinių institucijų bendradarbiavimas su tėvų pareigomis susijusiose bylose“ sudaro 53–58 straipsniai. Pagal reglamento 53 straipsnį kiekviena valstybė narė paskiria vieną ar daugiau centrinių institucijų padėti taikyti šį reglamentą ir nurodo kiekvienos iš jų geografinę ar funkcinę jurisdikciją.

17 Reglamento 55 straipsnio „Bendradarbiavimas konkrečiose bylose, susijusiose su tėvų pareigomis“ d punkte nustatyta:

„Centrinės institucijos kitos valstybės narės centrinės institucijos arba tėvų pareigų turėtojo prašymu bendradarbiauja konkrečiose bylose siekdamos šio reglamento tikslų. Dėl to jos, veikdamos tiesiogiai arba per valdžios institucijas ar kitas įstaigas, imasi atitinkamų priemonių pagal tos valstybės narės teisę asmens duomenų apsaugos reikaluose:

<…>

d) teikti informaciją ir pagalbą, reikalingą teismams taikant 56 straipsnį.“

18 Reglamento 56 straipsnyje „Vaiko įkurdinimas kitoje valstybėje narėje“ nustatyta:

„1. Tais atvejais, kai jurisdikciją turintis teismas pagal 8–15 straipsnius svarsto vaiko įkurdinimą į globos instituciją ar šeimą ir tas įkurdinimas turi vykti kitoje valstybėje narėje, pirmiausia jis turi konsultuotis su pastarosios valstybės narės, kurioje valdžios institucijos įsikišimas toje valstybėje narėje yra reikalingas savose bylose dėl vaiko įkurdinimo, centrine institucija ar kita jurisdikciją turinčia institucija.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas sprendimas dėl vaiko įkurdinimo gali būti daromas prašančiojoje valstybėje, jei prašomosios valstybės kompetentinga institucija sutinka dėl to skyrimo [įkurdinimo].

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyto konsultavimosi ar sutikimo davimo tvarką reglamentuoja prašomosios valstybės nacionalinė teisė.

4. Kai jurisdikciją pagal 8–15 straipsnius turinti institucija skiria vaiką į šeimą ir kai toks įkurdinimas turi vykti kitoje valstybėje narėje ir kai valdžios institucijos įsikišimo nereikia toje valstybėje narėje savose bylose dėl vaiko įkurdinimo, ji praneša apie tai centrinei institucijai ar kitai jurisdikciją turinčiai institucijai pastarojoje valstybėje.“

Airijos teisinis pagrindas

19 Iš atsakymo į remiantis Teisingumo Teismo procedūros reglamento 104 straipsnio 5 dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui nusiųsto prašymo pateikti paaiškinimą ir iš A. C. pateiktų pastabų išplaukia, kad Airijos teisėje nėra jokios įstatyminės bazės, kuri galėtų pagrįsti jurisdikciją leisti ar sureguliuoti nepilnamečio įkurdinimą terapiniais ir ugdymo tikslais uždaroje institucijoje, nesvarbu, ar ji būtų šioje valstybėje narėje, ar už jos ribų. Vis dėlto *High Court* pripažino turintis jurisdikciją priimti sprendimą dėl tokio prašymo dėl įkurdinimo uždarosiose įstaigose.

20 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo suformuluoti teismų praktikos principai bus pakeisti įstatymine baze. Ši tvarka buvo įvesta Vaikų apsaugos įstatymo pakeitimuose [*Child Care (Amendment) Act 2011*], tačiau dar neįsigaliojo.

21 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad Airijos teisėje *High Court* gali būti pateiktas prašymas dėl vaiko įkurdinimo uždaroje įstaigoje apsaugos tikslais. Vykdydamas jam suteiktą bei konstitucinę kompetenciją, skirtą ginti ir leisti pasinaudoti vaiko teisėmis, šis teismas išimties tvarka ir trumpiems laikotarpiams gali nurodyti apsaugos tikslais įkurdinti vaiką uždaroje institucijoje, vadovaudamasis svarbiais vaiko interesais ir su sąlyga, kad yra tokį įkurdinimą pateisinančių terapijos priežasčių. Tam šis teismas gali leisti įkurdinti vaiką užsienyje esančioje uždaroje institucijoje. Šie sprendimai yra tik laikini ir jiems taikoma reguliari bei išsami teisminė kontrolė, paprastai organizuojama kiekvieną mėnesį.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

Faktinės pagrindinės bylos aplinkybės

22 S. C. – tai Airijos pilietybę turinti nepilnametė, kurios nuolatinė gyvenamoji vieta yra Airijoje. Jos motina, A. C., gyvena Londone (Jungtinė Karalystė). Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nėra informacijos apie jos tėvo gyvenamąją vietą.

23 2000 m. vaikas buvo savanoriškai paskirtas HSE globai, kuri yra oficiali už valstybės globon paimtus vaikus Airijoje atsakinga institucija. 2000 m. liepos 20 d., *District Court* pagal 1991 m. Vaikų apsaugos įstatymo (*Child Care Act*, 1991) 18 straipsnį priėmė HSE skirtą nutartį dėl globos, kad ji užtikrintų S. C. globą iki jos aštuonioliktojo gimtadienio.

24 Nuo pat ankstyvosios vaikystės S. C. buvo ne kartą paskiriama į šeimas (šeimynas) ir atviras arba uždaras Airijoje esančias globos institucijas.

25 S. C. yra ypač pažeidžiama ir turi būti labai atidžiai saugoma. Ji ne kartą pabėgdavo iš įkurdinimo vietų ir jos elgesys pasižymėjo pakartotina rizika ir prievartos, agresijos bei savęs žalojimo veiksmais.

26 Paskutinis įkurdinimas uždaroje Airijos institucijoje žlugo. Vaikas izoliavosi, atsisakė dalyvauti jai skirtoje terapinėje programoje ir jos padėtis staigiai pablogėjo. Vaikas pabėgo ir kelis kartus bandė nusižudyti.

27 Visi sveikatos specialistai sutarė, kad jo paties saugumui vaikas turi būti paliktas uždaroje institucijoje, kad jį būtų galima stebėti kliniškai ir taikyti tinkamas terapines priemones. Vis dėlto, jų nuomone, Airijoje nėra nė vienos institucijos, kuri galėtų patenkinti specifinius S. C. poreikius.

28 Dėl šių ypatingų aplinkybių HSE nusprendė, kad vaiko gydymo, apsaugos ir gerovės poreikiai reikalauja skubiai įkurdinti jį uždaroje globos institucijoje, esančioje Anglijoje. Atrodo, jog institucijos pasirinkimą lėmė aplinkybė, kad S. C. nuolat reiškė norą būti arčiau savo motinos ir kad nė viena įkurdinimo alternatyva negalėjo geriau patenkinti specifinius S. C. poreikius.

29 HSE skubiai kreipėsi į *High Court*, prašydama taikant apsaugos priemones nurodyti įkurdinti S. C. pasirinktoje Anglijoje esančioje uždaroje institucijoje.

Procedūra, siekiant gauti kompetentingos prašomosios valstybės narės valdžios institucijos sutikimą dėl įkurdinimo pagal reglamento 56 straipsnio 2 dalį

30 2011 m. rugsėjo 29 d. HSE pranešė Airijos centrinei institucijai apie *High Court* vykstančioje procedūroje dėl vaiko įkurdinimo kitoje valstybėje narėje, taikant reglamento 56 straipsnį. Ji reikalavo gauti reglamento 56 straipsnyje numatytą Anglijos ir Velso centrinės institucijos susitikimą dėl S. C. įkurdinimo. Airijos centrinė institucija atsakė HSE, kad prašymas dėl sutikimo pagal minėtą straipsnį buvo pateiktas Anglijos ir Velso centrinei institucijai.

31 2011 m. spalio 25 d. *International Child Abduction and Contact Unit* (ICACU), veikiantis *Lord Chancellor*, kuris yra Anglijos ir Velso centrinė institucija, vardu ir *Official Solicitor* (atsakingas Anglijos ir Velso centrinės institucijos administratorius) atsiuntė Airijos centrinei institucijai raštą, surašytą ant uždarosios institucijos ir miesto, kurioje yra ši institucija, municipalinės tarybos blanko, kurį minėtosios institucijos pateikė kaip surašytąjį šios vietos valdžios institucijos. Šiame laiške nurodyta, kad uždaroji institucija sutinka su S. C. įkurdinimu.

32 2011 m. lapkričio 10 d. ICACU ir *Official Solicitor* atsiuntė Airijos centrinei institucijai uždarosios institucijos raštą, kuriame pastaroji patvirtino turinti galimybę užtikrinti reglamento 56 straipsnyje numatytą S. C. įkurdinimą. Jie nurodė uždarančios bylą, nes įkurdinimas patvirtintas.

High Court nutartis dėl įkurdinimo

33 2011 m. gruodžio 2 d. *High Court*, neperžengdamas jurisdikcijos ribų tėvų pareigų srityje, nusprendė, kad dėl S. C. gerovės būtina skubiai perkelti vaiką į uždarą terapinės ir ugdymo globos instituciją Anglijoje. Taigi šis teismas nurodė trumpam laikotarpiui ir laikinai įkurdinti S. C. tokioje specializuotoje institucijoje Anglijoje, numatydamas reguliariai kontroliuoti vaiko įkurdinimo sąlygas ir jo gerovę. Airijos teisėje toks įkurdinimas, kuriam būdingas priverstinis laikymas, vadinamas „secure care“ (toliau – uždaras laikymas apsaugos tikslais).

34 Nutartyje dėl apsaugos priemonių prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, be kita ko, konstatavo, kad reglamento 56 straipsnio 2 dalimi reikalaujamą sutikimą davė Anglijos ir Velso centrinė institucija ir šis sutikimas nėra nesuderinamas su reglamento ar įstatymo nuostatomis. Teismas pabrėžė, kad, atsižvelgiant į bylos skubą, klausimas dėl galimos Anglijoje ir Velse organizuojamos procedūros, siekiant sprendimo dėl įkurdinimo pripažinimo ir paskelbimo vykdytinu, pagal reglamentą nėra išspręstas.

35 Remdamasi šia nutartimi, HSE perkėlė S. C. į Angliją, kur vaikas nuo to laiko gyvena taikant uždarą laikymą apsaugos tikslais. Perkėlimo momentu HSE neprašė išduoti dokumento, kuriuo nutartis dėl įkurdinimo Jungtinėje Karalystėje būtų paskelbta vykdytina.

Procesas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme

36 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatavo, kad visi proceso dalyviai, išskyrus patį vaiką, sutaria, jog įkurdinimas uždaroje institucijoje atitinka specifinius vaiko poreikius. Vis dėlto, atsižvelgdamas į šalių pastabas ir jam pateiktus įrodymus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas išreiškė abejonių dėl tam tikrų klausimų.

37 Pirma, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad turi būti galutinai išspręstas klausimas, ar 2011 m. gruodžio 2 d. nutartis patenka į reglamento taikymo sritį, kiek ji susijusi su laisvės atėmimo priemone.

38 Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pristatyti įrodymai aiškiai neparodo, kokia konkreti institucija Anglijos teisėje aiškiai apibūdinama kaip „kompetentinga institucija“, kaip tai suprantama pagal reglamento 56 straipsnį.

39 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateiktame oficialiajame pareiškime Anglijos ir Velso centrinės institucija pranešė nesanti „kompetentinga institucija“, kaip tai suprantama pagal 56 straipsnį, ir kad vienos kompetentingos institucijos, kaip ji suprantama pagal reglamentą, nėra, todėl šią funkciją gali atlikti įvairios institucijos.

40 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad praktikoje atrodo, jog pagal minėtą straipsnį reikalaujamą sutikimą duoda institucija, kurioje turi būti įkurdintas vaikas. Anot teismo, jeigu tam tikras valstybės narės teismas galėtų nurodyti įkurdinti vaiką tam tikroje kitos valstybės narės teritorijoje esančioje institucijoje ir pati ši institucija būtų „kompetentinga institucija“, galėtų kilti interesų konfliktas, nes ši institucija turėtų galimybę gauti naudos iš tokio įkurdinimo. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pastebi, kad anot eksperto, į kurį jis kreipėsi, pagal reglamento 56 straipsnį reikalaujamą sutikimą turi duoti viešosios valdžios institucija.

41 Trečia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą dėl nutarties dėl S. C. įkurdinimo pripažinimo ir jos paskelbimo vykdytina.

42 Jis pažymi, kad jeigu sprendimo dėl vaiko įkurdinimo pripažinimo ir paskelbimo vykdytinu procedūra turėtų būti pradėta ir užbaigta, kol viena valstybė narė įkurdins vaiką kitoje valstybėje narėje, praktikoje skubiais atvejais tai galėtų panaikinti reglamento veiksmingumą. Ir, atvirkščiai, jeigu vaikas

būtų įkurdintas prašomosios valstybės narės globos institucijoje iki šios procedūros užbaigimo ir jeigu nutartis dėl įkurdinimo negalėtų turėti teisinės galios iki šios datos, tai galėtų pažeisti vaiko interesus, be kita ko, jo apsaugos srityje.

43 Atsižvelgdamas į jam pateiktus įrodymus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą, ar atitinkamos Jungtinės Karalystės valdžios institucijos gali teisėtai imtis priemonių pagal 2011 m. gruodžio 2 d. nutartį, visų pirma iki ši nutartis bus paskelbta vykdytina. Jeigu šių priemonių būtų galima imtis tik Anglijos teismams taikant laikinąsias ir apsaugos priemones pagal reglamento 20 straipsnį, tai reikštų, kad svarbūs sprendimai dėl S. C. apsaugos galėtų būti ilgam laikui ir kritiniu jos įkurdinimo ir jos uždaro laikymo momentu priimti ne to paties teismo, kurio jurisdikcijos teritorijoje yra jo nuolatinė gyvenamoji vieta. Tokia situacija prieštarautų vienam pagrindinių reglamento tikslų.

44 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, kaip elgtis, kai paaiškėja, kad uždaras laikymas nėra suderinamas su reglamentu, ir ar tokiu atveju S. C. gauna teisę paprasčiausiai palikti instituciją, kurioje šiuo metu laikoma, nors visos šalys, išskyrus patį vaiką, sutaria, jog laikinai joje likti labiausiai atitinka jo interesus.

45 Ketvirta, iš pateiktų įrodymų matyti, kad naujų sutikimų pagal reglamento 56 straipsnį ir naujų prašymų dėl pripažinimo ir dėl sprendimo dėl įkurdinimo paskelbimo vykdytinu, gali būti reikalaujama kiekvieną kartą atnaujinant nutartį, kurioje nustatytas uždaras vaiko laikymas apsaugos tikslais.

46 Anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, jeigu būtų nustatyti tokie reikalavimai dėl nutarčių atnaujinimo, tai turėtų rimtos įtakos praktiniam ir veiksmingam šio teismo priimtų nutarčių vykdymui arba tolesniam tokių vaikų kaip S. C. įkurdinimui. Anot šio teismo, reikalavimas gauti naują sutikimą ir naujas deklaracijas dėl pripažinimo bei dėl paskelbimo vykdytinu kiekvieno tokio atnaujinimo atveju neleistų pasiekti šios įkurdinimo sistemos tikslų.

47 Siekdamas įvertinti, kaip pagrindinėje byloje būtų kuo geriau saugomi vaiko interesai, ir nuspręsti, ar vaikas turi būti toliau laikomas įkurdintas uždaroje Anglijos globos institucijoje, *High Court* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar teismo sprendimas, kuriuo nurodoma tam tikrą laiką įkurdinti vaiką kitos valstybės narės institucijoje, užtikrinančioje terapinę ir ugdymo globą, patenka į reglamento <...> dalykinę taikymo sritį?

2. Jeigu būtų teigiamai atsakyta į pirmąjį klausimą, ar ir kokios pareigos, susijusios su konsultavimosi ir sutikimo davimo mechanizmo pobūdžiu, atsiranda pagal reglamento <...> 56 straipsnį, siekiant užtikrinti veiksmingą taip įkurdinamo vaiko apsaugą?

3. Jeigu valstybės narės teismas svarstė galimybę nustatytam laikui įkurdinti vaiką kitos valstybės narės globos institucijoje ir pagal reglamento <...> 56 straipsnį yra gavęs tos valstybės sutikimą, ar tam, kad vaikas galėtų būti faktiškai įkurdintas, teismo sprendimas, kuriuo nurodyta nustatytam laikui įkurdinti vaiką kitos valstybės narės globos institucijoje, turi būti pripažintas ir (arba) paskelbtas vykdytinu toje kitoje valstybėje narėje?

4. Ar teismo sprendimas, kuriuo nurodoma nustatytam laikui įkurdinti vaiką kitos valstybės narės globos institucijoje, tai valstybei narei davus dėl to sutikimą pagal reglamento <...> 56 straipsnį, turi kokią nors teisinę galią toje kitoje valstybėje narėje iki, užbaigus procesą dėl tokio teismo sprendimo pripažinimo ir (arba) paskelbimo vykdytinu, toks teismo sprendimas buvo pripažintas ir (arba) paskelbtas vykdytinu?

5. Jeigu teismo sprendimas, kuriuo nurodoma nustatytam laikui įkurdinti vaiką kitos valstybės narės globos institucijoje pagal reglamento <...> 56 straipsnį yra pratęsiamas tam tikram papildomam terminui, ar kiekvieno tokio pratęsimo atveju būtina gauti kitos valstybės narės sutikimą pagal [minėtą] 56 straipsnį?

6. Jeigu teismo sprendimas, kuriuo nurodoma nustatytam laikui įkurdinti vaiką kitos valstybės narės globos institucijoje pagal reglamento <...> 56 straipsnį, pratęsiamas tam tikram papildomam terminui, ar kiekvieno tokio pratęsimo atveju šis teismo sprendimas turi būti pripažintas ir (arba) vykdomas toje kitoje valstybėje narėje?“

Dėl skubos procedūros

48 *High Court* paprašė, kad šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą būtų nagrinėjamas taikant Procedūros reglamento 104b straipsnyje numatytą prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.

49 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pagrindė šį prašymą nurodydamas, pirma, kad ši byla susijusi su vaiku, kuris prieš jo valią apsaugos tikslais laikomas uždaroje globos institucijoje. Antra, jis pažymėjo, kad tai irgi yra procedūra dėl vaiko, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra Airijoje, globos ir kad jis įkurdino šį vaiką uždaroje globos institucijoje, esančioje kitoje valstybėje narėje, kurioje jo kompetencija priklauso nuo galimybės taikyti reglamentą šiai įkurdinimo procedūrai, taigi ir nuo atsakymo į pateiktus klausimus. Atsakydamas į prašymą pateikti paaiškinimą, šis teismas pabrėžė, kad vaiko situacija reikalauja skubių priemonių. Vaikas greitai sulauks pilnametystės, t. y. momento, kai jis nebepriklausys prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo kompetencijai dėl vaiko apsaugos, o jo būklė reikalauja trumpam laikui įkurdinti jį uždaroje globos institucijoje, ir kad bus taikoma ribotos ir laipsniškai didinamos laisvės programa, siekiant leisti įkurdinti jį jo šeimoje Anglijoje.

50 Šiomis sąlygomis 2012 m. vasario 29 d. antroji Teisingumo Teismo kolegija, remdamasi teisėjo pranešėjo pranešimu, susipažinusi su generalinės advokatės nuomone, nusprendė patenkinti prašymą nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.

Pirminės pastabos

51 Kartu su prašymu priimti prejudicinį sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas įpareigojo HSE prašyti *High Court of Justice (England & Wales), Family Division* (Anglijos ir Velso aukščiausiojo teismo šeimos skyrius) (Jungtinė Karalystė) pagalbos pagal reglamento 20 straipsnį, kad būtų užtikrintas vaiko priėmimas ir veiksmingas laikymas Anglijos uždaroje globos institucijoje, kol Teisingumo Teismas priims sprendimą šioje byloje.

52 2012 m. vasario 24 d. HSE pateikė *High Court of Justice (England & Wales), Family Division*, prašymą taikyti laikinąsias ir apsaugos priemones pagal reglamento 20 straipsnį dėl S. C. įkurdinimo Anglijoje. Tą pačią dieną šis teismas patenkino šį prašymą. Be kita ko, buvo laikinai nurodyta, jog kol nebus priimtas kitoks *High Court of Justice* sprendimas, S. C. turės gyventi Anglijoje esančioje uždaroje globos institucijoje, gaudama ten pagalbą ir reikiamą gydymą, ir kad šios globos institucijos direktorius ir personalas turės įgaliojimus imtis tam tikrų priemonių, įskaitant, jeigu tai bus būtina, pagrįstą jėgos panaudojimą siekiant išlaikyti ar sugrąžinti S. C. į atitinkamą instituciją.

53 HSE taip pat paprašė, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo sprendimas, kuriuo 2011 m. gruodžio 2 d. buvo nurodyta įkurdinti S. C. uždaroje Anglijoje esančioje globos institucijoje, būtų paskelbtas vykdytinu Jungtinėje Karalystėje S. C., atstovaujamo globėjo *ad litem*, A. C. ir vietos savivaldos, kurios kompetencijoje yra ši institucija, atžvilgiu. Šis prašymas buvo pateiktas 2012 m. vasario 24 d.

54 2012 m. kovo 8 d. *High Court of Justice (England & Wales), Family Division* paskelbė, kad 2011 m. gruodžio 2 d. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo sprendimas yra įregistruotas ir vykdytinas Anglijoje ir Velse pagal reglamento 28 straipsnio 2 dalį. HSE buvo išsiųstas pranešimas apie registraciją, kad ši įteiktų jį atsakovėms pagrindinėje byloje.

55 Atsakydamas į Teisingumo Teismo prašymą pateikti paaiškinimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymėjo, kad kelis kartus atnaujino savo 2001 m. gruodžio 2 d. nutartį dėl įkurdinimo, t. y. 2011 m. gruodžio 6, 9, 16 ir 21 d., 2012 m. sausio 11, 23 ir 27 d., 2012 m. vasario 3, 7, 9, 16, ir 24 d. bei tų pačių metų kovo 9 d.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

56 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar tam tikros valstybės narės teismo sprendimas, kuriame numatytas vaiko įkurdinimas kitoje valstybėje narėje esančioje uždaroje terapinės ir ugdymo priežiūros institucijoje, apimantis laisvės atėmimą apibrėžtam laikotarpiui apsaugos tikslais, patenka į dalykinę reglamento taikymo sritį.

57 Iš reglamento penktos konstatuojamosios dalies išplaukia, kad siekiant užtikrinti lygybę visiems vaikams, šis reglamentas taikomas visiems sprendimas dėl tėvų pareigų, įskaitant vaiko apsaugos priemones (2007 m. lapkričio 27 d. Teisingumo Teismo sprendimo *C*, C-435/06, Rink p. I-10141, 47 ir 48 punktai).

58 Reglamento 1 straipsnio 1 dalies b punkte nustatyta, kad jis taikomas civilinėms byloms, susijusioms su „tėvų pareigų skyrimu, naudojimusi jomis, perdavimu, apribojimu ar atėmimu“.

59 Pagal reglamento 2 straipsnio 7 punktą „tėvų pareigos“ apibrėžiamos kaip „visos teisės ir pareigos, susijusios su vaiko asmeniu ar turtu, suteikiamos fiziniam ar juridiniam asmeniui teismo sprendimu, įstatymų nustatyta tvarka ar juridinę galią turinčiu susitarimu“. Ši sąvoka, kuri turi būti aiškinama plačiai (minėto Sprendimo *C* 49 punktas), be kita ko, apima „globos ir bendravimo teises“, o remiantis reglamento 2 straipsnio 9 punktu, globos teisė reiškia teises ir pareigas, susijusias su vaiko priežiūra, ypač teisę nustatyti vaiko gyvenamąją vietą. Pagal reglamento 2 straipsnio 8 dalį tėvų pareigų turėtojas yra „kiekvienas asmuo, turintis tėvų pareigas vaikui“. Nėra reikšminga, kad globos teisė buvo perduota viešajai administracijai, kaip atsitiko pagrindinėje byloje.

60 „Civilinių bylų“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal reglamento 1 straipsnio 1 dalies b punktą, reikia aiškinti taip, kad ji gali apimti net ir tas priemones, kurias valstybės narės teisė priskiria viešosios teisės sričiai (minėto Sprendimo *C* 51 punktas). Pavyzdžiui, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog sprendimas, kuriuo nurodoma nedelsiant paimti priežiūrai ir apgyvendinti vaiką ne jo paties šeimoje, kurios gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje, patenka į civilinių bylų sąvoką, kai šis sprendimas buvo priimtas pagal vaikų apsaugą reglamentuojančias tam tikros valstybės narės viešosios teisės normas (2009 m. balandžio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *A*, C-523/07, Rink p. I-2805, 29 punktas).

61 Minėto 1 straipsnio 2 dalies d punkte nustatyta, kad tokios bylos gali būti susijusios su „vaiko paskyrimu į šeimą (šeimyną) ar globos instituciją“.

62 Pavyzdžiui, reglamento 56 straipsnis tiesiogiai skirtas vaiko įkurdinimui kitos valstybės narės globos institucijoje.

63 Tiesa, reglamento 1 straipsnio 2 dalies d punkte ir 56 straipsnyje tiesiogiai nekalbama apie valstybių narių teismų sprendimus įkurdinti vaiką kitos valstybės narės globos institucijoje, kai šis įkurdinimas apima laisvės atėmimo terapiniais ir ugdymo tikslais laikotarpį. Vis dėlto tokia aplinkybė negali lemti, kad šie sprendimai nepatenka į reglamento taikymo sritį. Iš minėto Sprendimo *C* 30 punkto išplaukia, kad reglamento 1 straipsnio 2 dalyje esantis sąrašas nėra baigtinis ir yra pavyzdinio pobūdžio, ką parodo žodžių „gali būti“ pavartojimas.

64 Kaip tvirtino visos šalys ir savo pastabas Teisingumo Teismui pateikusios vyriausybės, įkurdinimo institucijoje sąvoka turi būti aiškinama kaip apimanti įkurdinimą uždaroje institucijoje. Bet koks kitoks aiškinimas neleistų pasinaudoti reglamentu ypač pažeidžiamiems vaikams, kuriems reikalingas toks įkurdinimas, ir prieštarautų penktoje konstatuojamojoje dalyje išdėstytam reglamento tikslui užtikrinti lygybę visiems vaikams.

65 Reglamento taikymo srities išimtys numatytos jo 1 straipsnio 3 dalyje. Pagal šios nuostatos g punktą reglamento taikymo sritis neapima tik „priemonių, kurių imamasi dėl vaikų padarytų baudžiamosios teisės pažeidimų“, taigi ir vaiko uždaro laikymo priemonių, kuriomis nubaudžiama už baudžiamąjį pažeidimą. Tai reiškia, kad įkurdinimas su laisvės atėmimo priemonėmis patenka į reglamento taikymo sritį, jeigu šis įkurdinimas numatytas siekiant apsaugoti vaiką, o ne jį nubausti.

66 Todėl į pirmąjį pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad vienos valstybės narės teismo sprendimas, kuriame numatytas vaiko įkurdinimas kitoje valstybėje narėje esančioje uždaroje terapinės ir ugdymo priežiūros institucijoje, apimantis laisvės atėmimą apibrėžtam laikotarpiui apsaugos tikslais, patenka į dalykinę reglamento taikymo sritį.

Dėl antrojo klausimo

67 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori sužinoti, kokia yra iš reglamento 56 straipsnio išplaukiančių pareigų apimtis dėl konsultavimosi ir dėl sutikimo dėl vaiko įkurdinimo mechanizmo, kai, kaip yra pagrindinėje byloje, toks įkurdinimas susijęs su laisvės atėmimu.

68 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad iš principo tam tikros valstybės narės teismui nepriklauso vertinti, ką reiškia kitoje valstybėje narėje duotas sutikimas. Kadangi ši byla susijusi su vaiko, kuris įkurdintas kitoje valstybėje narėje, nei valstybė narė, kurioje yra įkurdinimą svarstantis teismas, esančioje uždaroje institucijoje ir kurio situacija ypač pažeidžiama, intereso apsauga, atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 24 straipsnį, jis kelia klausimą, ar 56 straipsnį reikia aiškinti taip, kad pagal jį kiekvienas valstybės narės teismas, numatantis įkurdinti vaiką kitos valstybės narės globos institucijoje, privalo įsitikinti, jog gavo galiojantį sutikimą iš šios valstybės narės kompetentingos institucijos.

69 Šiomis sąlygomis jis siekia sužinoti, ar sutikimo klausimais kaip kompetentinga institucija turi būti aiškiai įvardytas organas, kuris pagal valstybės narės, kuriai priklauso, priimtą priemonę, turėtų galimybę įsitikinti, jog buvo nepriklausomai įvertintas klausimas, ar numatytas įkurdinimas užtikrins vaikui tinkamą priežiūrą ir apsaugą, ir bus įvykdytas labiausiai atsižvelgiant į jo interesus. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas bet kuriuo atveju mano, kad kompetentinga institucija negali būti įstaiga, kurioje numatytas įkurdinimas.

70 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad reglamento 56 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog būtina konsultuotis su prašomosios valstybės centrine institucija arba su kita kompetentinga šios valstybės narės institucija, jeigu valdžios institucijos įsikišimas yra reikalingas vidinėse bylose dėl vaiko įkurdinimo. Jeigu toks įsikišimas nėra numatytas, pagal reglamento 56 straipsnio 4 dalį tik privaloma informuoti prašomosios valstybės narės centrinę instituciją ar kitą šios valstybės narės kompetentingą instituciją.

71 Nagrinėjamu atveju Jungtinės Karalystės vyriausybė nurodė, kad valdžios institucijos įsikišimas yra reikalingas nacionalinėje vaiko įkurdinimo situacijoje, kuri, be to, yra panaši į nagrinėjamąją pagrindinėje byloje.

72 Pagal reglamento 56 straipsnio 2 dalį sprendimas dėl vaiko įkurdinimo gali būti priimtas kitoje valstybėje narėje, tik jei prašomosios valstybės „kompetentinga institucija“ sutinka dėl tokio įkurdinimo.

73 Iš reglamento 56 straipsnio 1 dalies teksto „centrinė institucija ar kita jurisdikciją turinti institucija“ išplaukia, kad centrinė institucija gali būti kompetentinga institucija. Taigi reglamento 56 straipsnio 2 dalyje minima „kompetentingos institucijos“ sąvoka reiškia arba „centrinę instituciją“, arba bet kokią „kitą jurisdikciją turinčią instituciją“, numatytą šio straipsnio 1 dalyje. Tai reiškia, kad reglamento 56 straipsniu leidžiama aptariamoje srityje sukurti decentralizuotą sistemą, kurioje būtų kelios kompetentingos institucijos.

74 Reglamento 56 straipsnis turi būti aiškinamas kartu su jo 53–55 straipsniais.

75 Reglamento 53 straipsnyje numatyta, kad kiekviena valstybė narė paskiria centrinę instituciją, kuriai pavesta „padėti taikyti <...> reglamentą“, ir kurios atveju jame nurodytos geografinė ar funkcinė jurisdikcija. Reglamento 54 straipsnyje išdėstytos bendros centrinių institucijų funkcijos ir numatyta, kad jos imasi priemonių tobulinti reglamento taikymą.

76 Reglamento 55 straipsnyje nustatyta, kad centrinės institucijos kitos valstybės narės centrinės institucijos arba tėvų pareigų turėtojo prašymu bendradarbiauja konkrečiose bylose siekdamos šio reglamento tikslų. Kaip įtvirtinta šios nuostatos d punkte, centrinės institucijos, veikdamos tiesiogiai arba per valdžios institucijas ar kitas įstaigas, imasi atitinkamų priemonių teikti informaciją ir pagalbą, reikalingą teismams taikant 56 straipsnį.

77 Be reglamento 53–56 straipsniuose numatytų įpareigojimų, valstybės narės turi diskreciją dėl sutikimo davimo mechanizmo.

78 Reglamento 56 straipsnio 3 dalyje aiškiai numatyta, kad sutikimo gavimo tvarką reglamentuoja prašomosios valstybės nacionalinė teisė.

79 Vis dėlto, kaip, be kita ko, pabrėžė A. C. ir Komisija, prašomoji valstybė turi pasirūpinti, kad dėl nacionalinės teisės aktų nekiltų klausimas dėl reglamento tikslų ir neišnyktų jo praktinis veiksmingumas.

80 Reglamento 56 straipsnio 2 dalis skirta, pirma, sudaryti prašomosios valstybės narės kompetentingoms institucijoms galimybę duoti ar neduoti savo sutikimą dėl atitinkamo vaiko galimo priėmimo ir, antra, leisti prašančiosios valstybės narės teismams iki priimant sprendimą dėl vaiko įkurdinimo tam tikroje globos institucijoje įsitikinti, kad prašomojoje valstybėje narėje bus imtasi įkurdinimo šioje valstybėje priemonių.

81 Kaip išplaukia iš paties 56 straipsnio 2 dalies teksto, su įkurdinimu prašomosios valstybės narės turi sutikti iki prašančiosios valstybės narės teismas priima sprendimą dėl įkurdinimo. Privalomą sutikimo pobūdį pabrėžia aplinkybė, kad reglamento 23 straipsnio g punkte numatyta, jog sprendimas, susijęs su tėvų pareigomis, nepripažįstamas, jeigu buvo nesilaikoma 56 straipsnyje nustatytos procedūros.

82 Taigi valstybės narės turi numatyti aiškias taisykles ir procedūras reglamento 56 straipsnyje numatytam sutikimui duoti, kad užtikrintų teisinį saugumą ir greitumą. Be kita ko, procedūros turi leisti įkurdinimą svarstančiam teismui nesunkiai nustatyti kompetentingą instituciją, o kompetentingai institucijai per trumpą terminą duoti ar atsisakyti duoti savo sutikimą.

83 Šiuo klausimu svarbu pabrėžti svarbų centrinių institucijų vaidmenį pagal reglamento 55 straipsnį. Reglamentu siekiamiems tikslams įgyvendinti būtina, kad centrinės institucijos, gavusios kitos valstybės narės centrinės institucijos ar tėvų pareigų turėtojo prašymą, bendradarbiautų, be kita ko, siekdamos įsitikinti, kad prašančiosios valstybės narės teismai turi tikslių ir aiškių duomenų, reikalingų taikyti reglamento 56 straipsnį.

84 Kalbant apie valstybės narės kompetentingos institucijos sąvoką, kiek tai susiję su sutikimu dėl kitos valstybės narės teismo priimto sprendimo dėl įkurdinimo, reikia pažymėti, kad sąvoka „institucija“ iš principo apibūdina viešosios teisės reglamentuojamą instituciją.

85 Visos šalys ir pastabas pateikusios vyriausybės sutaria dėl tokio aiškinimo.

86 Be to, šis aiškinimas išplaukia iš paties reglamento 56 straipsnio teksto. Kai kuriose reglamento kalbinėse versijose nurodyta, kad reikalaujama valstybinės institucijos sutikimo. Kitose reglamento kalbinėse versijose vartojamos sąvokos, kurios suponuoja valstybinį organo, kuriam pavesta duoti sutikimą, pobūdį. Be to, reglamento 56 straipsnyje 1 dalyje minima „valdžios institucija“, kurios įsikišimas reikalingas valstybės narės nacionalinėse bylose dėl vaiko įkurdinimo.

87 Vis dėlto reikia atsižvelgti į skirtingus valstybių narių požiūrius į klausimą, kas priklauso viešajai teisei, nes reglamento 56 straipsnio 3 dalyje, kalbant apie sutikimo davimo tvarką, daroma nuoroda į prašomosios valstybės nacionalinę teisę.

88 Bet kuriuo atveju reikia pažymėti, kad vien vaiką už užmokestį priimančios įstaigos sutikimas negali būti kompetentingos institucijos sutikimas, kaip tai suprantama pagal reglamento 56 straipsnio 2 dalį. Nepriklausomas siūlomo įkurdinimo tinkamumo įvertinimas yra esminė vaiko apsaugos priemonė, ypač kai įkurdinimas susijęs su laisvės atėmimu. Įstaiga, kuri gauna naudos iš įkurdinimo, negali išreikšti nepriklausomos nuomonės šiuo klausimu.

89 Dėl ypatingų pagrindinės bylos aplinkybių, kaip jos paaiškintos šio sprendimo 38–40 punktuose, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą ar tuomet, kai teismas, kuris numato skirti įkurdinimą, rėmėsi tariamai duotu sutikimu, nesugebėjęs nustatyti, ar jį tikrai išdavė kompetentinga institucija, šį trūkumą įmanoma ištaisyti vėliau, net kai dėl vaiko interesų jau buvo mėginta įkurdinti.

90 Per teismo posėdį buvo pabrėžta, jog siekiant labiausiai atsižvelgti į vaiko interesus būtų pageidautina leisti ištaisyti trūkumus vėliau, jeigu nustatyta, kad buvo imtasi veiksmų sutikimui gauti, tačiau teismas, kuris priėmė sprendimą dėl įkurdinimo, nėra tikras, ar reglamento 56 straipsnyje reikalaujamas sutikimas buvo tinkamai duotas prašomosios valstybės narės kompetentingos institucijos. Taigi tokiu atveju reikėtų paprasčiausiai ištaisyti vieną ar kitą procedūros aspektą.

91 Komisija taip pat užsiminė apie situaciją, kai teismas, kuris priėmė sprendimą dėl įkurdinimo, manė turintis sutikimą pagal reglamento 56 straipsnį, tačiau dėl nesusipratimo priėmė sprendimą, kuris viršija prašomosios valstybės narės kompetentingos institucijos išduoto sutikimo ribas. Tokiu atveju Komisija nematytų priežasčių prieštarauti tokiam reglamento aiškinimui, kad per vykdymo procedūrą teismas, į kurį kreipiamasi, sustabdytų procedūrą, tuomet būtų galima gauti sutikimą pagal reglamento 56 straipsnį.

92 Šiuo klausimu svarbu, kad tuomet, kai prašančiosios valstybės narės teismas priėmė sprendimą dėl įkurdinimo remdamasis tariamai duotu kompetentingos institucijos sutikimu, tačiau su sutikimo davimu pagal reglamento 56 straipsnį susijusi informacija kelia abejonių, ar buvo visiškai laikomasi šio straipsnio reikalavimų, šis teismas galėtų vėliau ištaisyti situaciją, kad įsitikintų, jog sutikimas buvo duotas tinkamai.

93 Savo ruožtu, jeigu atitinkamos centrinės institucijos visiškai nesikonsultavo arba nebuvo gauta jokio prašomosios valstybės narės kompetentingos institucijos sutikimo, procedūra sutikimui gauti turėtų būti pradėta iš naujo ir prašančiosios valstybės narės teismas turėtų priimti naują sprendimą dėl įkurdinimo, nustatęs, jog sutikimas buvo tinkamai duotas.

94 Telieka patikslinti, kad pagrindinėje byloje per teismo posėdį Jungtinės Karalystės vyriausybė pažymėjo, jog, priešingai nei nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, šioje byloje nagrinėjama uždara institucija yra ne privatinės teisės reglamentuojama įstaiga, bet administruojama vietos valdžios, todėl reglamento 56 straipsnyje reikalaujamas sutikimas buvo suteiktas tinkamai.

95 Taigi į antrąjį pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad reglamento 56 straipsnio 2 dalyje numatytą sutikimą iki sprendimo dėl vaiko įkurdinimo priėmimo turi suteikti viešosios teisės reglamentuojama kompetentinga institucija. Nepakanka, kad savo sutikimą duotų įstaiga, kurioje turi būti įkurdintas vaikas. Tokiomis

aplinkybėmis, kaip susiklostė pagrindinėje byloje, kai sprendimą dėl įkurdinimo priėmęs valstybės narės teismas nėra tikras, ar prašomojoje valstybėje narėje sutikimas buvo tinkamai duotas, nes nebuvo galima užtikrintai nustatyti, kokia institucija šioje valstybėje yra kompetentinga, galima ištaisyti trūkumus, siekiant įsitikinti, kad buvo visiškai paisoma reglamento 56 straipsnio reikalavimo dėl sutikimo.

Dėl trečiojo ir ketvirtojo klausimų

96 Savo trečiuoju ir ketvirtuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar valstybės narės teismo sprendimas, kuriuo nurodoma priverstinai įkurdinti vaiką kitoje valstybėje narėje esančioje uždaroje globos institucijoje, prieš pradedant jį vykdyti prašomojoje valstybėje narėje, turi būti pripažintas ir paskelbtas vykdytinu šioje valstybėje narėje. Jis taip pat norėtų sužinoti, ar toks sprendimas dėl įkurdinimo turi teisinę galią prašomojoje valstybėje narėje iki bus paskelbtas joje vykdytinu.

97 Atsakydama į remiantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 24 straipsnio antra pastraipa ir Procedūros reglamento 54a straipsniu Teisingumo Teismo užduotus klausimus, Jungtinės Karalystės vyriausybė pareiškė, kad 2011 m. gruodžio 2 d. nutartis buvo įregistruota ir paskelbta vykdytina Jungtinėje Karalystėje 2012 m. kovo 8 d. *High Court of Justice (England & Wales), Family Division, Principal Registry* (Jungtinė Karalystė) nutartimi.

98 HSE, S. C., A. C., Airija ir Vokietijos vyriausybė tvirtina, kad reglamento 21 straipsnyje įtvirtinta valstybės narės teismų priimtų sprendimų pripažinimo visose valstybėse narėse prezumpcija. Be to, jeigu valstybės narės teismas svarsto galimybę įkurdinti nepilnametį vaiką kitoje valstybėje narėje esančioje institucijoje ir gavo šios valstybės sutikimą pagal reglamento 56 straipsnį, tam, kad šis sprendimas turėtų teisinę galią prašomojoje valstybėje narėje, nėra visais atvejais būtina pateikti prašymą paskelbti jį vykdytinu, įskaitant tokią situaciją, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje.

99 Savo ruožtu Jungtinės Karalystė ir Komisija mano, kad toks sprendimas neturi jokios teisinės galios, jeigu prašomosios valstybės narės teismas nėra paskelbęs jį vykdytinu.

Dėl pripažinimo

100 Pagal reglamento 21 straipsnį, valstybėje narėje priimtas teismo sprendimas pripažįstamas kitose valstybėse narėse netaikant jokių specialių procedūrų.

101 Kaip matyti iš reglamento 2 konstatuojamosios dalies, savitarpio pripažinimo principas yra kertinis akmuo kuriant tikrą teisminę erdvę (2010 m. liepos 15 d. Sprendimo *Purrucker*, C-256/09, Rink p. I-7353, 70 punktas).

102 Pagal aptariamo reglamento dvidešimt pirmą konstatuojamąją dalį šis pripažinimas turėtų būti grindžiamas abipusiu pasitikėjimu.

103 Būtent šis abipusis pasitikėjimas leido įgyvendinti privalomąją jurisdikcijos sistemą, kurios turi laikytis visi teismai, patenkantys į Reglamento Nr. 2201/2003 taikymo sritį, ir valstybėms narėms abipusiškumo pagrindu atsisakyti taikyti savo vidaus teisės aktus dėl pripažinimo ir egzekvatūros, kad būtų taikoma supaprastinta sprendimų bylose dėl tėvų pareigų pripažinimo ir vykdymo sistema (minėto Sprendimo *Purrucker* 72 punktas). Kaip patikslinta reglamento 24 straipsnyje, kitų valstybių narių teismai negali tikrinti, kaip pirmasis teismas įvertino savo jurisdikciją. Be to, reglamento 26 straipsnyje numatyta, kad sprendimas jokiomis aplinkybėmis negali būti peržiūrimas iš esmės.

104 Teismo sprendimų, susijusių su tėvų pareigomis, nepripažinimo pagrindai išvardyti reglamento 23 straipsnyje esančiame baigtiniame sąraše. Remiantis 23 straipsnio g punktu, teismo sprendimas, susijęs su tėvų pareigomis, nepripažįstamas, jei buvo nesilaikoma 56 straipsnyje nustatytos procedūros.

105 Vienos valstybės narės teismo sprendimas įkurdinti vaiką kitos valstybės narės globos institucijoje pripažįstamas pastarojoje valstybėje, nebent šioje valstybėje narėje buvo priimtas sprendimas dėl nepripažinimo ir tol, kol toks sprendimas nebuvo priimtas.

106 Iš bylos medžiagos nėra matyti, kad kuri nors suinteresuotoji šalis būtų paprašiusi priimti sprendimą nepripažinti sprendimo dėl įkurdinimo pagal reglamento 21 straipsnio 3 dalį.

Dėl paskelbimo vykdytinu reikalingumo

107 Pagal 28 straipsnio 1 dalį „valstybėje narėje priimtas ir joje vykdytinas bei įteiktas teismo sprendimas dėl tėvų pareigų vaikui yra vykdomas kitoje valstybėje narėje tada, kai suinteresuotos šalies prašymu jis buvo pripažintas joje vykdytinu“.

108 Pagal reglamento 28 straipsnio 2 dalį Jungtinėje Karalystėje sprendimo registracija vykdyti Anglijoje ir Velse, Škotijoje ar Šiaurės Airijoje, nelygu, kur jis turi būti vykdomas, pakeičia sprendimo paskelbimą vykdytinu.

109 S. C. tvirtina, jog bendrai pagal reglamentą nėra reikalaujama, kad prievartos priemonė vaiko atžvilgiu turi būti paskelbta vykdytina. Jos nuomone, toks paskelbimas vykdytinu reikalingas tik siekiant priverstinai įvykdyti sprendimą prieš suaugusįjį. Tačiau pagrindinėje byloje tiek S. C. globėjas *ad litem*, tiek jos motina, kuri yra procedūros šalis, išreiškė savo pritarimą dėl įkurdinimo. Per teismo posėdį Vokietijos vyriausybė laikėsi panašaus požiūrio, tvirtindama, kad priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti prieš vaiko valią priimto sprendimo vykdymą, nepatenka į vykdymo sąvoką.

110 Šiuo klausimu primintina, kad sprendimas, kuriuo nurodoma įkurdinti vaiką uždaroje globos institucijoje, yra vienas iš sprendimų dėl tėvų pareigų vykdymo. Pagrindinėje byloje dėl vaiko buvo priimtas teismo sprendimas, kuriuo buvo nurodyta įkurdinti jį tokioje institucijoje, nes vaikui prieš jo valią atitinama laisvė. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad jeigu S. C. pabėgtų iš uždaros globos institucijos, kurioje ji įkurdinta, siekiant dėl jos pačios apsaugos priverstinai grąžinti ją į šią instituciją, būtų reikalinga Jungtinės Karalystės valdžios institucijų pagalba.

111 Sprendimas, kuriuo nurodoma įkurdinti vaiką uždaroje globos institucijoje, yra susijęs su pagrindine teise į laisvę, kurią, remiantis Chartijos 6 straipsniu, turi „kiekvienas asmuo“, taigi ir „nepilnametis“.

112 Reikia pridurti, kad tokiose situacijose, kai tėvų pareigas vykdantys asmenys sutiko su vaiko įkurdinimu uždaroje globos institucijoje, šių asmenų pozicija gali keistis pasikeitus aplinkybėms.

113 Tai reiškia, kad, siekiant užtikrinti gerą reglamente numatytos sistemos veikimą valstybės narės teismo sprendimo, kuriuo nurodoma įkurdinti vaiką kitos valstybės narės uždaroje globos institucijoje, priverstinis vykdymas vaiko atžvilgiu suponuoja, kad šis sprendimas paskelbtas vykdytinu pastarojoje valstybėje.

114 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ir HSE, S. C., Airija bei Vokietijos vyriausybė, atsižvelgdami į ypatingą skubą pagrindinėje byloje, išreiškė susirūpinimą dėl laiko praradimo, neišvengiamai susijusio su vykdymo procedūros eiga. Įkurdinti vaiką Anglijoje buvo numatyta tik dėl adekvataus įkurdinimo Airijoje galimybių stokos ir tai juo labiau negalėjo būti atidėta dėl didelio pavojaus atitinkamo vaiko fiziniam integralumui.

115 Jų argumentai iš esmės pagrįsti idėja, kad įkurdinimo, dėl kurio buvo nuspręsta vienoje valstybėje narėje, vykdymas kitoje valstybėje narėje dėl skubos ir vaiko interesų neturėtų priklausyti nuo to, ar prašančiojoje valstybėje priimtas sprendimas dėl įkurdinimo buvo paskelbtas vykdytinu prašomojoje valstybėje. Jų nuomone, paskelbimo vykdytinu reikalavimas kelia grėsmę tarptautinio įkurdinimo veiksmingumui.

116 Reikia pažymėti, kad reglamento III skyriaus 4 skirsnyje dėl greitumo priežasčių Sąjungos teisės aktų leidėjas aiškiai nusprendė nenumatyti privalomo sprendimų paskelbimo vykdytinais dviejų sprendimų kategorijų, t. y. tam tikrų teismo sprendimų dėl bendravimo teisių ir tam tikrų teismo sprendimų, reikalaujančių sugrąžinti vaiką, atveju. Šį sprendimų paskelbimą vykdytinais tam tikra prasme pakeičia kilmės valstybės narės teismo išduodamas pažymėjimas, kuris šiais atvejais turi būti pridėtas prie vienai iš minėtų kategorijų priskiriamo teismo sprendimo.

117 Todėl reglamento 42 straipsnio 1 dalyje numatyto pažymėjimo išdavimas kilmės valstybėje narėje yra pripažįstamas ir automatiškai tampa vykdytinas kitoje valstybėje narėje be galimybės ginčyti jo pripažinimą (2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Aguirre Zarraga*, C-491/10 PPU, Rink p. I-14247, 48 punktas).

118 Iš reglamento išplaukia, kad tik dvi aiškiai paminėtos sprendimų kategorijos gali tam tikromis sąlygomis būti pradėtos vykdyti valstybėje narėje, nors tie sprendimai ir nebuvo joje paskelbti vykdytinais. Todėl dėl kitų sprendimų tėvų pareigų srityje, kurie turi būti vykdomi kitoje valstybėje narėje, turi būti pradėta egzekvatūros procedūra.

119 Taigi ypatingos skubos aplinkybės negali savaime lemti, kad kitoje valstybėje narėje vykdymo priemonės gali būti grindžiamos sprendimu, kuriuo nurodomas įkurdinimas uždaroje globos institucijoje ir kuris dar nebuvo paskelbtas vykdytinu.

120 Reglamento 56 straipsnio 2 dalyje numatyta sutikimo davimo procedūra negali pakeisti sprendimo paskelbimo vykdytinu. Šios dvi procedūros turi skirtingą paskirtį. Sutikimas, kaip jis suprantamas pagal minėtą nuostatą, skirtas panaikinti kliūtis, kurios galėtų prieštarauti tarptautiniam įkurdinimui, o paskelbimas vykdytinu skirtas leisti vykdyti sprendimą dėl įkurdinimo uždaroje globos institucijoje. Be to, reglamento 56 straipsniu nėra reikalaujama teismo veiksmų, nes kompetentinga institucija gali būti administracinis organas.

121 Galiausiai, neatsižvelgiant į pakeitimus, kuriuos prireikus galėtų nuspręsti padaryti Sąjungos teisės aktų leidėjas, reaguodamas į daugelio suinteresuotųjų asmenų per teismo posėdį išreikštą susirūpinimą dėl laiko praradimo, neišvengiamai susijusio su vykdymo procedūros eiga, reikia įvertinti, kokios galimybės, siekiant garantuoti reglamento praktinį veiksmingumą ir gerą veikimą, numatytos jame tam, kad būtų rasti efektyvūs sprendimai ypatingos skubos reikalaujančiu tarptautinio įkurdinimo atveju.

122 Šiuo klausimu iš reglamento 31 straipsnio 1 dalies išplaukia, kad teismas, į kurį kreipiamasi su prašymu paskelbti sprendimą vykdytinu, sprendimą priima nedelsdamas, ir nei asmuo, kurio atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, nei vaikas šiame bylos nagrinėjimo etape neturi teisės paduoti jokių teikimų dėl prašymo. Prašymas gali būti atmestas tik dėl vienos iš nepripažinimo priežasčių, nurodytų 22–24 straipsniuose. Teismo sprendimas jokiomis aplinkybėmis negali būti peržiūrimas iš esmės.

123 Reglamento 33 straipsnyje nustatyta, kad bet kuri šalis gali apeliacine tvarka apskųsti sprendimą dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu per vieną mėnesį nuo jo įteikimo. Jeigu šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, nuolatinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje nei valstybė narė, kurioje sprendimas buvo paskelbtas vykdytinu, šis terminas yra du mėnesiai ir skaičiuojamas nuo sprendimo įteikimo dienos. Reglamento 34 straipsnyje nustatyta, kad teismo sprendimas dėl apeliacinio skundo gali būti užginčytas tik sąraše, apie kurį kiekviena valstybė narė praneša Komisijai pagal 68 straipsnį, nurodytais procesiniais veiksmais.

124 Per teismo posėdį buvo pabrėžta, kad reglamento 33 ir 34 straipsniuose numatytos procedūros gali trukti ilgą laiką ir taip pakenkti šio reglamento efektyvumui ir praktiniam veiksmingumui.

125 Šiuo požiūriu, siekiant užkirsti kelią tam, kad skundo dėl sprendimo dėl paskelbimo vykdytinas sustabdomasis poveikis turėtų neigiamos įtakos reglamento 31 straipsnyje numatytam trumpam terminui, reglamentas, kaip savo nuomonėje pažymėjo generalinė advokatė ir kaip per teismo posėdį pasiūlė Komisija, turi būti aiškinamas taip, jog sprendimas dėl įkurdinimo tampa vykdytinu nuo to momento, kai prašomosios valstybės narės teismas, remdamasis 31 straipsniu, paskelbė jį vykdytinu.

126 Reglamento tekstas neprieštarauja tokiam aiškinimui. Jo 28 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybėje narėje priimtas sprendimas dėl tėvų pareigų yra vykdomas kitoje valstybėje narėje tada, kai suinteresuotos šalies prašymu jis buvo pripažintas joje vykdytinu.

127 Aiškinant ir taikant reglamentą, sprendimas turi būti priimtas labiausiai vadovaujantis vaiko interesais, atsižvelgiant į Chartijos 24 straipsnį. Vaiko interesai ypač skubaus tarptautinio įkurdinimo atveju gali reikalauti leisti priimti lanksčius sprendimus, kol vyksta egzekvatūros procedūra, jeigu nesant tokio sprendimo dėl laiko praradimo kiltų pavojus tikslui, kurio siekiama sprendimu, kuriuo nurodyta taikyti tarptautinį įkurdinimą.

128 Be to, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad, priešingai reglamento 33–35 straipsniuose įtvirtintai procedūrai dėl prašymo paskelbti teismo sprendimus vykdytinais, pagal III skyriaus 4 skirsnį priimtus sprendimus (bendravimo teisės ir vaiko sugrąžinimas) kilmės valstybės narės teismas gali paskelbti vykdytinais, visiškai neatsižvelgdamas į apskundimo galimybę kilmės ar vykdymo valstybėje narėje (2008 m. liepos 11 d. Sprendimo *Rinau*, C-195/08 PPU, Rink p. I-5271, 84 punktas).

129 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad, siekiant neužkirsti kelio reglamento praktiniam veiksmingumui, prašomosios valstybės narės teismo sprendimas dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu turi būti priimtas ypač greitai, o skundai dėl tokio prašomosios valstybės narės teismo sprendimo negali turėti sustabdomojo poveikio.

130 Be to, reglamento 20 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės, kurioje yra vaikas, teismams leidžiama tam tikromis aplinkybėmis taikyti laikinąsias, įskaitant apsaugines, priemones, numatytas tos valstybės įstatymuose, netgi jei pagal šį reglamentą kitos valstybės narės teismas turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės. Kadangi ši nuostata yra bendros šiuo reglamentu įtvirtintos jurisdikcijos sistemos išimtis, ją reikia aiškinti griežtai (2009 m. gruodžio 23 d. Sprendimo *Detiček*, C-403/09 PPU, Rink p. I-12193, 38 punktas).

131 Šios priemonės taikytinos vaikams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra vienoje valstybėje narėje, tačiau jie laikinai ar atsitiktinai vieši kitoje valstybėje narėje ir yra atsidūrę situacijoje, kuri gali rimtai pakenkti jų gerovei, įskaitant sveikatą ar vystymąsi, todėl pateisina neatidėliotinų apsaugos priemonių taikymą. Tokių priemonių laikinas pobūdis matyti iš reglamento 20 straipsnio 2 dalies, nes jos nebetaikomos, kai valstybės narės teismas, turintis jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, jau yra ėmęsis priemonių, kurias laiko tinkamomis (minėto Sprendimo *A* 48 punktas).

132 Pagrindinėje byloje, gavęs HSE prašymą, *High Court of Justice (England & Wales), Family Division* priėmė nutartį pagal reglamento 20 straipsnį, kurioje numatytos laikinosios ir apsauginės priemonės, reikalingos S. C. dėl apsauginio įkurdinimo, kol bus užbaigta 2011 m. gruodžio 2 d. nutarties paskelbimo vykdytina procedūra.

133 Į trečiąjį ir ketvirtąjį klausimus reikia atsakyti, jog reglamentas aiškintinas taip, kad vienos valstybės narės teismo sprendimas, kuriuo nurodoma priverstinai įkurdinti vaiką kitoje valstybėje narėje esančioje uždaroje globos institucijoje, prieš pradedant jį vykdyti prašomojoje valstybėje narėje turi būti paskelbtas vykdytinu šioje valstybėje narėje. Siekiant neužkirsti kelio reglamento praktiniam veiksmingumui, prašomosios valstybės narės teismo sprendimas dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu turi būti priimtas ypač greitai, o skundai dėl tokio prašomosios valstybės narės teismo sprendimo negali turėti sustabdomojo poveikio.

Dėl penktojo ir šeštojo klausimų

134 Penktuoju ir šeštuoju klausimais, kurie nagrinėtini kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar tuomet, kai tam tikros valstybės narės teismas, kuris nurodo tam tikram laikui pagal reglamento 56 straipsnį įkurdinti vaiką kitos valstybės narės globos institucijoje, priima naują sprendimą dėl įkurdinimo laiko pratęsimo, kiekvieną kartą reikalingas prašomosios valstybės narės kompetentingos institucijos sutikimas pagal reglamento 56 straipsnio 2 dalį ir teismo sprendimo paskelbimas vykdytinu pagal reglamento 28 straipsnį.

135 Kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pageidauja skirti įkurdinimą laikinai kuo trumpesniam laikotarpiui ir prireikus atnaujinti sprendimus dėl įkurdinimo tokiems patiems trumpiems laikotarpiams, jam neatrodo, kad įmanoma reikalauti kiekvieno atnaujinimo atveju imtis sutikimo davimo arba sprendimų vykdymo procedūrų.

136 HSE, S. C. ir Airija mano, kad net jeigu būtų daroma prielaida, jog situacijoje, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, reikia taikyti reglamento 28 straipsnį, nėra būtina, kad kiekvieno sprendimo, kuriuo pratęsiamas įkurdinimo laikas, atveju sprendimas dėl įkurdinimo būtų iš naujo paskelbiamas vykdytinu, nes sprendimas paskelbti vykdytinu pradinį sprendimą dėl įkurdinimo taikytinas sprendimui dėl jo pratęsimo ar atnaujinimo.

137 Vokietijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybės bei Komisija savo ruožtu tvirtina, kad dėl kiekvieno sprendimo pratęsti pradinį sprendimą dėl įkurdinimo turi būti duotas ir kompetentingos prašomosios valstybės narės institucijos sutikimas, jeigu pradinis šios institucijos sutikimas nebuvo duotas taip, kad apimtų galimus pratęsimus, ir bet kuriuo atveju toks sprendimas turi būti paskelbtas vykdytinu prašomojoje valstybėje narėje, tarsi tai būtų visiškai naujas sprendimas.

138 Šiuo klausimu reikia priminti, kad iš šio sprendimo 81 punkto matyti, jog valstybės narės teismas gali priimti sprendimą dėl vaiko įkurdinimo kitoje valstybėje narėje esančioje globos institucijoje, tik jeigu prašomosios valstybės narės kompetentinga institucija iš anksto sutiko su šiuo įkurdinimu. Tai reiškia, kad jeigu prašomosios valstybės narės kompetentinga institucija davė savo sutikimą įkurdinti, kurio laikas buvo apribotas kompetentingo teismo, šis įkurdinimas negali būti pratęstas šiai institucijai nedavus naujo sutikimo.

139 Taigi, jeigu, kaip yra pagrindinėje byloje, įkurdinimas numatytas labai trumpam laikotarpiui, šiam įkurdinimui duotas sutikimas negali turėti poveikio pasibaigus numatytai įkurdinimo trukmei, jeigu nebuvo duotas sutikimas galimiems dėl galimų šio laikotarpio pratęsimų.

140 Todėl valstybės narės teismas, numatantis įkurdinti vaiką kitoje valstybėje narėje esančioje globos institucijoje, paisydamas tokio įkurdinimo paskirties – numatyti uždarą laikymą ribotam laikui ir praėjus trumpiems laikotarpiams tikrinti, ar reikia jį toliau taikyti, – galėtų prašyti sutikimo pakankamam laikui, kad išvengtų nepatogumo, susijusio su pakartotinėmis ir trumpalaikėmis sutikimo priemonėmis, nes tai neturėtų poveikio tokio teismo teisei sutikimo galiojimo laikotarpiu sutrumpinti įkurdinimo laiką, atsižvelgiant į vaiko interesus.

141 Kiek tai susiję su vykdymo procedūra, pažymėtina, kad, kai valstybės narės teismo sprendimas įkurdinti vaiką kitoje valstybėje narėje esančioje globos institucijoje buvo paskelbtas vykdytinu, vykdymo priemonės vykdytinu paskelbtu sprendimu gali būti grindžiamos tik laikantis pačiame sprendime nustatytų ribų.

142 Šiuo klausimu, kalbėdamas apie 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42), Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad nėra jokios priežasties vykdomam sprendimui suteikti galią, kurios jis neturi valstybėje narėje, kur buvo priimtas, arba poveikį, kurio tokio tipo sprendimas neturėtų, jei būtų priimtas valstybėje narėje, kur jį prašoma pripažinti (2009 m. balandžio 28 d. Sprendimo *Apostolides*, C-420/07, Rink p. I-3571, 66 punktas ir 2011 m. spalio 13 d. Sprendimo *Prism Investments*, C-139/10, Rink p. I-9511, 38 punktas).

143 Iš sprendimo dėl įkurdinimo matyti, kad įkurdinimas buvo skirtas tik ribotam laikui, ir šis sprendimas, jeigu būtų paskelbtas vykdytinu, negali būti priverstinio įkurdinimo vykdymo pagrindas ilgesnį laiką, nei numatyta pačiame sprendime.

144 Tai reiškia, kad kiekvienas naujas sprendimas dėl įkurdinimo reikalauja naujo paskelbimo vykdytinu.

145 Vis dėlto prireikus įkurdinimą skiriantis teismas, panašiai kaip ir šio sprendimo 140 punkte paminėtas atvejis, gali svarstyti galimybę skirti įkurdinimą tinkamam laikotarpiui, kad išvengtų nepatogumo, susijusio su pakartotiniais ir trumpalaikiais sprendimo paskelbimais vykdytinu, ir praėjus trumpiems laikotarpiams tikrinti, ar sprendimo paskelbimo vykdytinu galiojimo laikotarpiu nereikėtų peržiūrėti sprendimo dėl įkurdinimo.

146 Taigi į penktąjį ir šeštąjį klausimus reikia atsakyti, kad, sutikimas dėl įkurdinimo pagal reglamento 56 straipsnio 2 dalį, jeigu jis suteiktas apibrėžtam laikui, negalioja sprendimams dėl įkurdinimo laikotarpio pratęsimo. Tokiomis aplinkybėmis būtina prašyti naujo sutikimo. Tam tikroje valstybėje narėje priimtas sprendimas dėl įkurdinimo, kuris buvo paskelbtas vykdytinu kitoje valstybėje narėje, gali būti vykdomas pastarojoje valstybėje narėje tik sprendime dėl įkurdinimo nurodytą laikotarpį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

147 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. **Vienos valstybės narės teismo sprendimas, kuriame numatytas vaiko įkurdinimas kitoje valstybėje narėje esančioje uždaroje terapinės ir ugdymo priežiūros institucijoje, apimantis laisvės atėmimą apibrėžtam laikotarpiui apsaugos tikslais, patenka į dalykinę 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000, taikymo sritį.**

2. **Reglamento Nr. 2201/2003 56 straipsnio 2 dalyje numatytą sutikimą iki sprendimo dėl vaiko įkurdinimo priėmimo turi suteikti viešosios teisės reglamentuojama kompetentinga institucija. Nepakanka, kad savo sutikimą duotų įstaiga, kurioje turi būti įkurdintas vaikas. Tokiomis aplinkybėmis, kaip antai susiklostė pagrindinėje byloje, kai sprendimą dėl įkurdinimo priėmęs valstybės narės teismas nėra tikras, ar prašomojoje valstybėje narėje sutikimas buvo tinkamai duotas, nes nebuvo galima užtikrintai nustatyti, kokia institucija šioje valstybėje yra kompetentinga, galima ištaisyti trūkumus, siekiant įsitikinti, kad buvo visiškai paisoma Reglamento Nr. 2201/2003 56 straipsnio reikalavimo dėl sutikimo.**

3. **Reglamentas Nr. 2201/2003 aiškintinas taip, kad vienos valstybės narės teismo sprendimas, kuriuo nurodoma priverstinai įkurdinti vaiką kitoje valstybėje narėje esančioje uždaroje globos institucijoje, prieš pradedant jį vykdyti prašomojoje valstybėje narėje turi būti paskelbtas vykdytinu šioje valstybėje narėje. Siekiant neužkirsti kelio reglamento praktiniam veiksmingumui, prašomosios valstybės narės teismo sprendimas dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu turi būti priimtas ypač greitai, o skundai dėl tokio prašomosios valstybės narės teismo sprendimo negali turėti sustabdomojo poveikio.**

4. **Sutikimas dėl įkurdinimo pagal Reglamento Nr. 2201/2003 56 straipsnio 2 dalį, jeigu jis suteiktas apibrėžtam laikui, negalioja sprendimams dėl įkurdinimo laikotarpio pratęsimo. Tokiomis aplinkybėmis būtina prašyti naujo sutikimo. Tam tikroje valstybėje narėje priimtas sprendimas dėl įkurdinimo, kuris buvo paskelbtas vykdytinu kitoje valstybėje narėje, gali būti vykdomas pastarojoje valstybėje narėje tik sprendime dėl įkurdinimo nurodytą laikotarpį.**

Parašai.